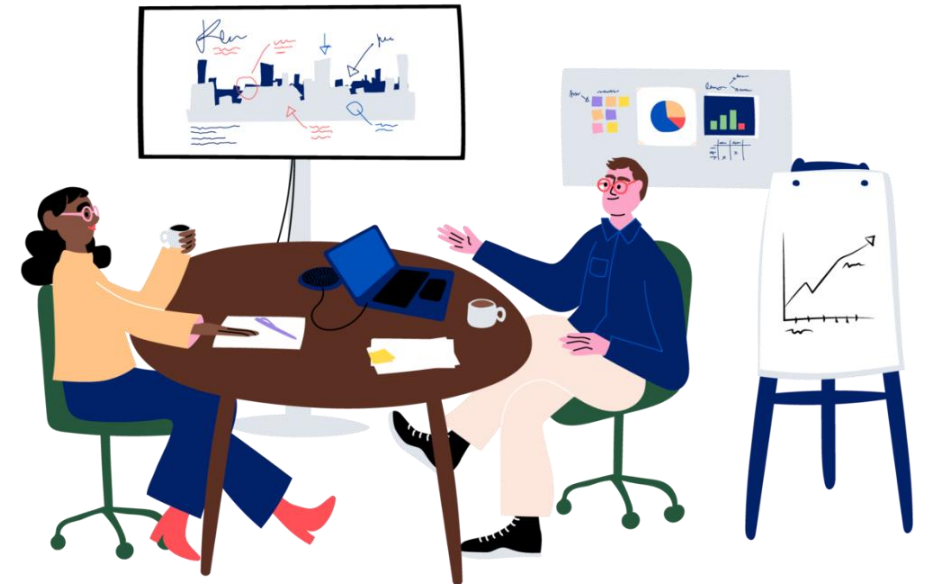

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikön vuoden 2026 talousarvion ja strategian osavuositarkastus 2 tilanteessa 31.7.2026

Toiminnan analyysi

Varhaiskasvatuksen toiminta

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikön toiminnan lähtökohtana on lapsuuden arvostaminen, lasten hyvinvointi ja perheiden tarpeisiin vastaaminen. Suomenkielinen varhaiskasvatus tarjoaa ja kehittää lasten ja heidän perheidensä tarpeiden mukaisia, monimuotoisia ja laadukkaita varhaiskasvatuspalveluita. Kunnallinen ja yksityinen varhaiskasvatus muodostavat toimivan kokonaisuuden perheiden valinnat ja alueellinen tasapuolisuus huomioon ottaen. Perhe voi halutessaan valita myös kotihoidon tuen. Varhaiskasvatus on osa kasvatus- ja koulutusjärjestelmää ja lapsen oppimisen polkua.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lapsimäärät

Vuoden 2026 talousarviossa suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on arvioitu olevan keskimäärin 16 861 lasta.

Kevätkauden aikana varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevien lasten määrä on kokonaisuutena pysynyt melko samalla tasolla kuin edellisenä vuonna samaan aikaan. Kehitys eri järjestämismuodoissa on kuitenkin hyvin erilaista. Tarkastelujaksolla lapsimäärä on kasvanut kunnallisissa päiväkodeissa keskimäärin noin 100 lapsella ja palvelusetelipäiväkodeissa noin 170 lapsella verrattuna edelliseen vuoteen. Yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrä on laskenut verrattuna edelliseen vuoteen keskimäärin noin -150 lapsella.

Palvelusetelipäiväkodeissa alle 3-vuotiaiden osuus on korkea, noin 31 prosenttia. Kunnallisissa päiväkodeissa alle 3-vuotiaita on noin 22 prosenttia.

Kotihoidon tuen lapsimäärät ovat kevätkaudella olleet keskimäärin talousarviossa arvioidulla tasolla.

Lapsimäärän kasvu kunnallisissa päiväkodeissa näkyy siinä, että kevätkaudella lapsia oli poikkeusjärjestelyissä noin 370. Henkilökuntaa lisättiin, jotta uudet hakijat saatiin sijoitetuksi. Poikkeusjärjestelyjä ei ole pystytty purkamaan alkavalla syyskaudella, vaan lapsia on niissä jopa enemmän, noin 390.

Kunnallisten päiväkotien osalta varhaiskasvatuksen lapsimäärän kasvun lisäksi haasteena on useiden päiväkotien samanaikainen väistötarve tilojen korjaustoimien ajalle. Uusien valmistuneiden yksiköiden kapasiteettia ei saada kokonaan käyttöön väistöjen vuoksi.

Toiminnan analyysi

Henkilöstömäärän kehitys ja henkilöstön saatavuus

Kasvun ja oppimisen toimialalla henkilöstömäärä raportoidaan sovitusti läsnäolevalla henkilöstöllä. Aikaisempiin vuosiin verrattuna (2024 ja 2025) henkilöstömäärän kasvun sijaan henkilöstömäärä on laskenut, joka näkyy erityisesti kesäkuussa ja heinäkuussa. Lasku kohdentuu määräaikaisen henkilöstön määrään.

Henkilöstömäärän vähenemiseen ovat vaikuttaneet mm. toiminnan tehostaminen ja suunnitelmalliset lomajärjestelyt, projektihenkilöstön väheneminen sekä hoidossa olevien lasten vähäisempi määrä kesäkuukausina. Henkilöstömäärän ennustetaan nousevan uuden toimintakauden käynnistyessä elokuussa.

Vakituisen henkilöstön osuus on edelleen suhteellisen matala (neljän kuukauden keskiarvo: 61% läsnäolevasta henkilöstöstä) Tilanne on kuitenkin aikaisempien vuosien vastaavaan aikaan nähden parempi.

Varhaiskasvatuksen kelpoisen henkilöstön saatavuus on edelleen haastavaa erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien ja erityisopettajien osalta. Kelpoisia hakijoita lastenhoitajia on runsaasti sekä vakituisiin että määräaikaisiin tehtäviin.

Päiväkoteihin kohdentuva henkilöstörakennemuutos jatkuu edelleen, jotta vuonna 2030 saavutetaan lain edellyttämä henkilöstörakenne.

Kehittäminen

Espoon strategian tavoitteita on otettu haltuun tulosityksikön rakenteissa ja konkretisoitu toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Päivitetyt Espoon varhaiskasvatussuunnitelma ja Espoon esiopetuksen opetussuunnitelma hyväksyttiin kasvun ja oppimisen lautakunnassa toukokuussa. Suurimpia uudistuksia ovat liikunnallisen elämäntavan ja varhennetun oppivelvollisuuden velvoitteet. Opetussuunnitelmien muutosten toimeenpano aloitettiin suunnitelmallisesti.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen lakimuutokseen valmistautumista on jatkettu. Espoon perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaa on päivitetty, esiopetukseen ilmoittautumisen muutoksia valmisteltu ja valmistavan esiopetuksen tukimateriaaleja on kehitetty henkilöstölle. Jatkossa perusopetukseen valmistava esiopetus kohdentuu Suomen ulkopuolella syntyneille lapsille, joiden kielitaito ei ole saavuttanut kehittyvän peruskielitaidon tasoa.

Liikunnan edistämisen itsearviointi- ja kehittämisprosessia toteutettiin edelleen suunnitelmallisesti ja siihen liittyviä Vasudialogeja jatkettiin.

Uuden työvuorojärjestelmän vaiheittaiseen käyttöönottoon on edelleen valmistauduttu alkuvuoden aikana. Tavoitteena on helpottaa varhaiskasvatuksen henkilökunnan työvuorojen suunnittelua.

Valtionavustuksella toteuttavan tilauskoulutuspilotin valmistelut etenevät suunnitellusti. Ensimmäisistä koulutusprosesseista on saatu rohkaisevia kokemuksia.

Talouden analyysi

Tulojen ja menojen poikkeamat

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen talousarvion toimintatuottojen 21,5 milj. euroa, arvioidaan ylittävän 0,5 milj. eurolla. Valtiolta ja kunnilta saatavien tuottojen arvioidaan alittuvan ja asiakasmaksutulojen ylittävän. Lasten määrän kasvu on lisännyt asiakasmaksutuloja. 1.8.2026 tulevaa asiakasmaksujen indeksikorotuksen vaikutusta voidaan arvioida myöhemmin syksyllä.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen toimintakulujen 320,3 milj. euroa, arvioidaan alittavan muutetun talousarvion 3,5 milj. eurolla. Ulkoisten toimintakulujen arvioidaan alittuvan 3,7 milj. euroa ja sisäisten ostojen ylittävän 0,2 milj. euroa. Toimintakatteen arvioidaan olevan 4 milj. euroa parempi.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen talouden ennusteessa näkyy tulosityksikön tasapainotustoimenpiteiden käynnistyminen etupainotteisesti jo kuluvana vuonna. Talouden tasapainotustoimenpiteet ovat kiinteä osa tulosityksikön strategiaa ja tavoitteita, joita tarkastellaan säännöllisesti varhaiskasvatuksen eri rakenteissa.

Henkilöstö- ja työvoimanvuokrauskustannuksia on saatu hillityksi lapsimäärän kasvun ja palkankorotuksien vaikutuksista huolimatta. Henkilöstö- ja työvoimanvuokrauskustannusten arvioidaan alittuvan 1,3 milj. eurolla. Talousarviossa henkilöstön kustannuksiin on varauduttu henkilöstökuluina, ja vain pieni osuus lyhytkestoista sijaistarpeista on varattu palvelujen ostona työvoimanvuokrauskustannuksin. Tästä johtuen henkilöstökulujen arvioidaan alittuvan ja vastaavasti työvoimanvuokrauskustannuksien ylittävän. Työvoimanvuokrauskulut ovat kuitenkin jatkaneet vähentymistään -8,9 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden.

Palvelusetelikustannusten arvioidaan alittuvan 0,5 milj. euroa ja yksityisen hoidon tuen kustannusten 1,3 milj. euroa.

Talouden ennuste koostuu useista eri osatekijöistä, joiden vaikutuksista saadaan tarkempaa arviota vasta myöhemmin syksyllä. Esimerkiksi syksyn lasten määrä sekä kunnallisessa että yksityisessä varhaiskasvatuksessa, lapsen tukeen kohdistuvat tarpeet, mahdolliset uudet väistötarpeet, perheiden taloudellisten tilanteiden muutokset sekä asiakasmaksujen indeksikorotus. Lomapalkkajaksotusta ei ole huomioitu ennusteessa.

1000 EUR Suomenkielinen varhaiskasvatus	Muutettu talousarvio 2026	Ennuste 2026	Poikkeama ENN-MTA	Toteuma-% 2026
Myyntituotot	610	510	-100	9,5%
Maksutuotot	18 099	18 700	601	38,3%
Tuet ja avustukset	2 820	2 820	0	25,9%
Vuokratuotot	-	-	-	-
Muut toimintatuotot	20	20	0	164,6%
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	21 549	22 050	501	36,0%
Valmistus omaan käyttöön	-	-	-	-
Henkilöstökulut	-156 808	-152 986	3 822	41,0%
Palvelujen ostot	-70 948	-72 433	-1 486	38,8%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 293	-3 263	30	30,2%
Avustukset	-25 140	-23 810	1 330	39,1%
Vuokrat	-35	-37	-2	40,6%
Muut toimintakulut	-611	-611	0	12,7%
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-256 835	-253 141	3 694	40,0%
Sisäinen myynti	-	-	-	-
Sisäiset ostot	-63 451	-63 634	-183	41,4%
Toimintatuotot yhteensä	21 549	22 050	501	36,0%
Toimintakulut yhteensä	-320 286	-316 775	3 511	40,2%
TOIMINTAKATE	-298 737	-294 725	4 012	40,6%

Tulostavoitteet

Opinpolku kantaa

Yksityisesti tuotetun varhaiskasvatuksen osuus on pysynyt lähtöarvon tasolla (23 prosenttia). Syksyllä aukeaa kaksi uutta palvelusetelipäiväkotia, jotka lisäävät tarjolla olevia yksityisen varhaiskasvatuksen paikkoja.

Yhteistyötä ja vuoropuhelua yksityisten palveluntuottajien kanssa pidetään yllä ja palveluntuottajia tavataan säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa. Laatutyön kehittäminen yhteistyössä kunnallisen varhaiskasvatuksen kanssa on käynnistymässä kaupunki- ja aluetasolla. Yksikkötasolla yhteistyön rakenteena on säännölliset ohjauskäynnit sekä muu ohjaus ja neuvonta.

Palvelusetelin arvon, omavastuuosuuden ja alle 3-vuotiaiden kertoimia on alettu työstämään ja lautakunnalle on esitelty eri vaihtoehtoja kehittämiselle. Asia viedään päätettäväksi lautakuntaan myöhemmin.

Varhaiskasvatuksen palveluverkkoa tarkastellaan kokonaisuutena, jossa yksityiset päiväkodit täydentävät kunnallista palveluverkkoa. Yksityiset palvelut ovat osa palveluverkon kehittämissuunnitelmaa ja niitä pyritään saamaan etenkin suuren kysynnän alueille. Yksityisten päiväkotien sijainteja suunnitellaan siten, että ne täydentävät tarkoituksenmukaisesti varhaiskasvatuksen palveluverkkoa.

Vuoden 2026 osallistumisastetta pystytään raportoimaan vuoden 2027 keväällä väestötietojen valmistuttua.

Vuoden aikana etsitään ja vakiinnutetaan keinoja vahvistaa erityisesti vieraskielisten perheiden palveluohjausta ja neuvontaa asukaspuistoissa varhaiskasvatuksen osallistumisasteen kasvattamiseksi.

Henkilöstö kukoistaa

Henkilöstön kelpoisuuksista ei ole raportoitavissa päivitettyjä lukuja, seuraava tilannetieto saadaan syyskuun lopun tilanteesta.

Kaikki varhaiskasvatusyksiköiden johtajat kouluttautuvat hyveet ja positiivinen johtaminen –kokonaisuuteen johtamiskulttuurin kehittämiseksi. Koulutuksen pilotti toteutettiin tammikuun 2025 ja maaliskuun 2026 välisenä aikana. Pilottiryhmään osallistui 20 varhaiskasvatusyksikön johtajaa sekä 10 hallinnon edustajaa. Toinen koulutusryhmä käynnistyi huhtikuussa 2026 jatkuen syksyyn. Ryhmään osallistuu 30 varhaiskasvatusyksikön johtajaa sekä neljä hallinnon edustajaa. Kolmas koulutusryhmä käynnistyy loppusyksystä 2026. Ryhmään osallistuu 30 varhaiskasvatusyksikön johtajaa ja neljä hallinnon edustajaa.

Henkilöstöä on kannustettu opiskeluun varhaiskasvatuksen opettajiksi, varhaiskasvatuksen erityisopettajiksi ja varhaiskasvatuksen sosionomeiksi. Lisäksi varhaiskasvatusyksiköiden johtajia kannustetaan täydentämään tutkinto maisterin tutkinnoksi. Pätevöityville henkilöille voidaan myöntää kelpoisuuden hankkimista varten täydet palkkaedut enintään neljän kuukauden ajalta tietyin ehdoin.

Henkilöstön saatavuusohjelmatyötä on jatkettu ja osallistuttu opetus- ja kulttuuriministeriön ja Suomen kuuden suurimman kaupungin allianssityöhön, jossa etsitään toimenpiteitä korkeakoulutetun varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuuden parantamiseksi. Valtionavustuksella toteuttavan tilauskoulutusmallin ensimmäiset koulutukset ovat käynnistyneet alkuvuonna 2026.